

Werken in een Amerikaanse plattelandsbibliotheek (deel VI)

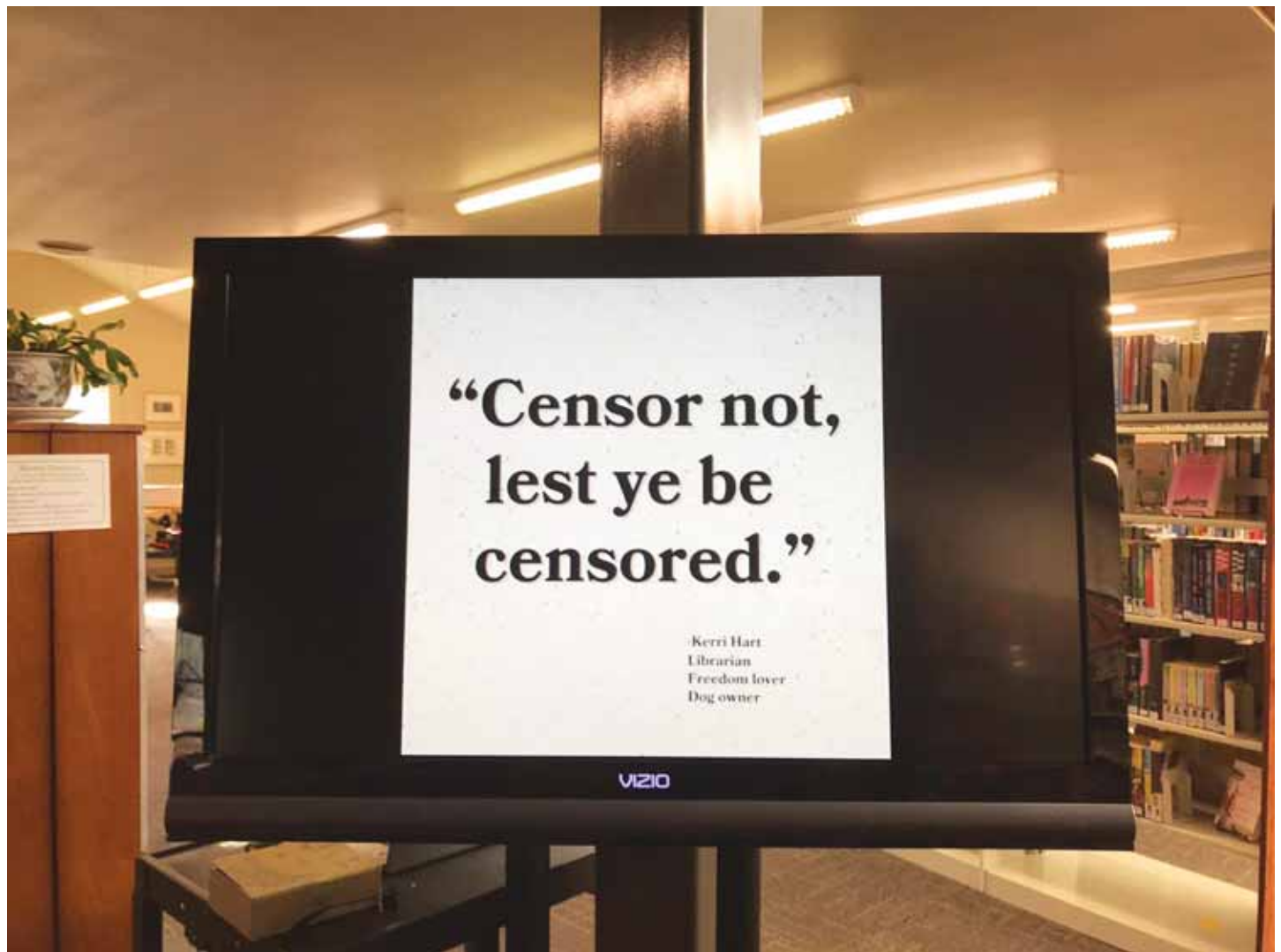
Censureer niet, zodat u zelf niet gecensureerd wordt!

Marjolein Lolkema werkte jarenlang in dorpsbibliotheeken in Nederland (Zwartewaterland en Urk). Zes jaar geleden emigreerde ze naar de Verenigde Staten. Sinds die emigratie werkt ze in een kleine bibliotheek in Garden Valley, een dorpje in de staat Idaho. Ze schreef al eerder over haar belevenissen in deze bibliotheek. (Zie naschrift redactie onder dit artikel.)

'Buy a truck, Get a gun'

We wonen alweer ruim zes jaar in Idaho. Je zou denken dat we nu best aan het Amerikaanse leven gewend zijn, maar echt, zo af en toe geloven we onze oren/ogen niet. Neem nou deze reclame: 'Buy a truck, Get a gun'. Je zou bijna denken dat het om een 1 aprilgrap gaat, maar helaas, het is bloedserieus. Een paar weken lang horen we om de haverklap deze reclame via de radio. Ik las later dat er in Florida een bedrijf is waar je, als je daar een auto koopt, een Amerikaanse vlag, een bijbel en een wapen erbij

TEKST EN ILLUSTRATIES: MARJOLEIN LOLKEMA

krijgt. Of wat dacht je van een verloting bij de lokale vrijwillige brandweer: voor de winnaar een geweer. En echt, soms snap ik het best dat mensen hier met een wapen rondlopen. Het is hier geen Nederland. Hier ben ik de domme buitenlander die vaak genoeg vergeet om berenspray mee te nemen bij een wandeling. Mijn buurman Kyle is zo diervriendelijk als de pest, maar gaat niet zonder pistool in onze wijk wandelen: *'Ik ben wolven, bergleeuwen en beren tegengekomen. Meestal laten we elkaar met rust, maar het zijn wilde dieren en je weet nooit of je jezelf moet verdedigen om in leven te blijven.'* Dat snap ik. In dit jaargetijde, de herfst, ga ik ook echt nooit zonder berenspray het moeras naast onze wijk in. Te veel beren daar. Maar soms is het ook om moedeloos van te worden hoe Amerikanen hier omgaan met wapenbezit. Vorige week nog liet de sheriff via Facebook weten dat er inbraken waren geweest in auto's. De auto's waren niet op slot en wat had de inbreker meegenomen uit deze auto's (je voelt het al wel aankomen), wapens! Iedereen hier valt erover dat er een inbreker is, maar eerlijk gezegd val ik er ook een beetje over dat mensen hier wapens zo voor het grijpen hebben liggen en niet veilig opgeborgen.

Zelfmoorden en ongelukken

Als ik de bibliotheek binnenstap, zit mijn bazin een beetje geschokt en tegelijkertijd verdrietig naar haar telefoon te staren. Haar man werkt op de ambulance in de stad. *'Ongelofelijk: in één dienst moest hij drie adressen bezoeken: drie keer tieners die zelfmoord pleegden. En nog steeds begrijpt niemand in Idaho het: als je een wapen in huis hebt en tieners er gemakkelijk toegang toe hebben, en hun leven zit even tegen, dan zullen ze dat wapen pakken en zelfmoord plegen. Ze hadden misschien nog geleefd als er geen wapens in huis waren of als de wapens opgeborgen waren in een kluisje.'*

De staat Idaho kent een van de slechtste wapenwetten in Amerika, staat op nummer zes met hoogste aantal zelfmoorden en op de vierde plek met hoogste percentage vuurwapenbezit in huishoudens. Tijdens mijn eerste jaar bij deze bibliotheek kreeg ons team een training 'wat te doen als er een schutter in de bibliotheek komt'. Een SWAT-lid gaf ons deze training. We bekeken welke locaties in de bibliotheek we goed kunnen gebruiken om jezelf en klanten te verstoppen, wat je moet doen als je wordt aangevallen, dat soort dingen. Maar uiteindelijk zei deze agent: 'Maar maak je geen zorgen, hoogstwaarschijnlijk zullen er ook andere mensen in de bibliotheek zijn die een pistool dragen, zij kunnen je verdedigen en de aanvaller neerschieten.' Ja, dat zal ook wel, maar over het algemeen werkt het zo natuurlijk niet. Anders zou bij elke schietpartij in Amerika de schutter wel heel snel onschadelijk zijn gemaakt, en ik ken eigenlijk maar een geval waarin dit is gebeurd. Ik vind het eigenlijk alleen maar hartverscheurend dat er hier zo weinig mogelijkheden zijn voor mensen met mentale problemen. Tegelijkertijd vind ik het ook weer niet zo vreemd dat er hier zo veel mensen zijn met mentale problemen. Zeker de laatste tijd is er weinig sprake meer van het respecteren van andere levenswijzen. Republikeinen in Idaho zijn de eersten die keer op keer maar weer roepen: 'Bemoei je met je

eigen zaken!', de roep om minder overheidsbemoeienis is groot in Idaho, tegelijkertijd willen mensen juist dat de overheid zich meer en meer bemoeit met persoonlijke levens. De staat Idaho kopieert maar al te graag gedragsregels die zijn vastgelegd in wetten in de staten Florida en Texas. Neem nu abortus. In Idaho geldt een bijna totale abortusban. Er zijn enkele restricties, maar die zijn zo vaag dat er een leegloop van verloskundigen en gynaecologen is die vertrekken naar andere staten. In Noord-Idaho zijn hele afdelingen zelfs gesloten, en ook de hoofdstad Boise ontkomt er binnenkort niet meer aan omdat ook daar de leegloop is begonnen. De staat Washington zag, sinds de uitspraak van de Supreme Court over het grondrecht van abortus, een 56 procent meer vrouwen die in Idaho wonen maar in de staat Washington een abortus laten uitvoeren (in de omliggende staten Oregon en Washington is abortus nog wel legaal).

Ron DeSantis

In Florida worden momenteel, dankzij gouverneur, en presidentskandidaat!, Ron DeSantis, de meest nare wetten aangenomen. Niet alleen anti-LGBTQ+, maar ook anti Afro-Amerikaanse geschiedenis. Boekencensuur is daar vreselijk. Leerkrachten mogen geen les meer geven in de ware Afro-Amerikaanse geschiedenis, maar moeten bijvoorbeeld zeggen dat slavernij ook goede kanten had, want dankzij de slavernij leerden de slaven bijvoorbeeld verschillende ambachten. Alles is gerechtvaardigd, zolang de witte inwoners van de staat zich maar niet schuldig over het verleden hoeven te voelen. Dat betekent ook dat boeken waar in de werkelijke geschiedenis besproken wordt, op de censuurlijst zijn komen te staan. Type voor de grap eens in YouTube de trefwoorden 'florida school library empty' en kijk hoe het er daar voor staat. De wetgevers in Idaho vinden het fantastisch wat DeSantis allemaal doet en proberen hier hetzelfde te doen. En niet alleen de wetgevers. Zo is er de organisatie Idaho Freedom Foundation (zie kadertekst). Met 'freedom/vrijheid' heeft deze organisatie niets te maken. Hun doel is om van Idaho een christelijke talibanstaat te maken, waar alleen hun mening geldt. Onlangs waren ze in ons dorp Garden Valley om ziertjes te winnen en enkele collega's waren er uit nieuwsgierigheid naartoe gegaan, om vroegtijdig de zaal te verlaten omdat ze te geschokt waren om er verder naar te luisteren. Een van hun doelstellingen is bijvoorbeeld: geen geld meer naar de openbare school in het dorp, in plaats daarvan moeten de kerken uit het dorp geld bij elkaar brengen en daarmee de school, de leerkrachten en het studiemateriaal bekostigen. De burgemeester van Garden Valley was leerkracht geschiedenis op de plaatselijke school. De opa van de burgemeester, Trevor S., heeft tijdens de Tweede Wereldoorlog nog tegen de nazi's gevochten en daar is hij enorm trots op. Je zou denken dat iemand die geschiedenis heeft gestudeerd en daarin lesgeeft op een school, ook kennis heeft van wat de nazi's hebben gedaan. Het tegendeel is waar. Inmiddels geeft hij ook geen les meer op de school. Nieuwsgierig als ik ben, informeerde ik bij hem waarom hij geen les meer geeft, en dit was zijn antwoord: *'Weet je, als ik lesgeef heb ik geen controle over wat de leerlingen elkaar vertellen, ze geven elkaar verkeerde en gevaarlijke informatie. Ik wil controle hebben over wat mijn zoon*

De Garden Valley District Library in Idaho.

en dochter elkaar vertellen, ik wil betrokken zijn bij de les, bepalen wat andere kinderen mijn zoon en dochter vertellen. Ik wil de volledige controle hebben. Daarom geef ik nu thuisonderwijs.'

Te liberaal ...

Sinds onze laatste strijd met de wetgevers, House of Chambers en de senaat liep het verder in onze bibliotheek eigenlijk wel lekker. Activiteiten werden goed bezocht, we kregen enthousiaste en lieve reacties vanuit de gemeenschap, en al het censuurgeweld elders in het land leek mooi aan ons voorbij te gaan. Tot die dag. Elisabeth liep met haar man rond in onze bibliotheek. Ze vertelde meteen: we hebben geen kinderen, we hadden twee lama's, maar die zijn overleden. We komen uit Portland, Oregon, daar werd men te liberaal. Dus waren ze naar Eagle verhuisd (voorstad van Boise), maar ook daar werd men te liberaal, en dus waren ze naar Garden Valley verhuisd. Haar man is een beetje een schim. Hij glimlacht vriendelijk, maar verstopt zich altijd achter zijn vrouw. Elisabeth daarentegen staat altijd op de voorgrond. Ze woonden nog maar net een maand in het dorp,

of Elisabeth deed een poging elk bestuur binnen te dringen waar het maar kon. En nu stond ze bij ons in de bibliotheek. Ik kende haar niet, maar binnen een week tijd leerde ik haar heel goed kennen. Eerst kwam ze bij me (met allemaal notitieblokken onder haar arm) en vertelde ze me dat deze bibliotheek wel onder een heel slecht bestuur stond. Ze overviel me een beetje, ik geef het toe. Het bleek dat ze ervan uitging dat er een bestuursvergadering op de agenda stond, maar er was helemaal niemand. En dat klopte, in de krant en op sociale media was gemeld dat de bestuursvergadering met een week was uitgesteld omdat de krant te laat was met het publiceren van het nieuwe budgetvoorstel. Ze accepteerde de uitleg niet.

Touch A Truck

Een paar dagen later had ik de activiteit *Touch A Truck*. Het was de allereerste keer dat we dit organiseerden, en in een klein dorp als het onze blijft het altijd maar de vraag of er deelnemers op komen dagen en of er kinderen en ouders zijn die komen. Tot mijn grote opluchting kwam de lokale brandweer met zowel een brandweervagen als met een ambulance, de Forest Service kwam met hun tankwagen, er kwam een kiepvrachtwagen en de plaatselijke sleepdienst bracht een sleepwagen. O ja, en de sheriff had een deputy gestuurd met zijn pick-uptruck. Maar zoals het gaat in een dorp als het onze, mañana mañana ...

De deputy bleef 10 minuten, mompelde toen een excuus (sorry, de sheriff vertelde me een halfuurtje geleden dat ik hierheen moest, ik vind kinderen eigenlijk niets, doe) en vertrok. Nou ja, in ieder geval hadden een paar kinderen de deputy ontmoet, en Elisabeth en haar man ook. Want ja, die waren er ook. Ze arriveerden als eersten en de man liet zich bijna kinderlijk enthousiast in elke truck duwen en claxoneerde erop los. Ik moet zeggen, dat is wel typisch Amerikaans. Amerikanen schamen zich nergens voor. En al is het nog zo kinderachtig, ze gaan er altijd vol voor. Als je ooit in Amerika bent, ga voor de gein eens uit eten bij de Texas

Een poster die ik aan mijn bureau heb gehangen.

Lege boekenplanken in een gecensureerde schoolbibliotheek in Florida.

Dit beeld werd onlangs gedoneerd aan onze bibliotheek.

Roadhouse. Zeg vooral dat je jarig bent, en een heel team uit de bediening komt bij je tafel, schreeuwt tegen iedereen in het restaurant dat je jarig bent en op 1.2.3. schreeuwt iedereen in het restaurant Yiiiiieehhaaaa. Vervolgens wordt een zadel op wiel-tjes naar je tafeltje gereden en mag je even in het zadel zitten. En dat doet de jarige dan in negen van de tien gevallen.

Onruststokers

Touch A Truck was voor ons een groot succes. Ondanks dat de bekendheid van zo'n nieuwe activiteit altijd een paar jaar moet groeien bij ons, waren alle storytime-kinderen er en liep het de hele avond lekker door. Totdat er een noodgeval kwam en zowel de brandweerwagen als de ambulance echt in actie moesten komen en ze er als een speer vandoor gingen. Natuurlijk was de sleepwagen toen ook nodig en was de chauffeur van de dump truck (die al sinds zes uur die morgen in touw was en toen ook nog eens vrijwillig in de avonduren bij ons kwam met zijn truck) het eigenlijk ook wel zat. Er waren geen kinderen meer, er was

niemand meer, behalve wat mensen van de Forest Service en Elisabeth en haar man. Ik stuurde de dump truckchauffeur naar huis, naar zijn gezin, en praatte nog even na met de mensen van de Forest Service. Zij zouden diezelfde week het verjaardagsfeest van Smokey de Beer vieren in onze bibliotheek, dus we konden nog mooi wat puntjes op de i zetten. Elisabeth was helemaal overstuur en boos. Dit kon niet. Ik had iedereen nog een halfuur moeten vasthouden en mocht geenszins een activiteit eerder stoppen, maar blijkbaar was dat wat we deden in deze bibliotheek, ons niet aan afspraken houden, want een bestuursvergadering werd ook zomaar gecancelled. Natuurlijk vroeg ik haar hoe ik de brandweer en ambulance had moeten stoppen om naar een noodoproep te gaan, maar het kwaad was geschied. Die avond stuurde ik een sms'je naar mijn bazin: *'Dit zijn onruststokers, wees voorbereid.'*

Boeken die er niet horen te zijn

Niet lang daarna kregen we een e-mail van mijn bazin dat

Je zou bijna denken dat het om een 1 aprilgrap gaat, maar helaas, het is bloedserius.

Mijn uitzicht vanaf mijn bureau. Jules de bibliotheekslang komt me elke dag even begroeten.

iemand (Elisabeth) een lijst met boeken had ingediend die niet in onze bibliotheek zouden horen te staan. Ik bekeek de lijst en realiseerde mij meteen dat dit de Moms for Liberty-lijst was (Moms for Liberty – zie kadertekst).

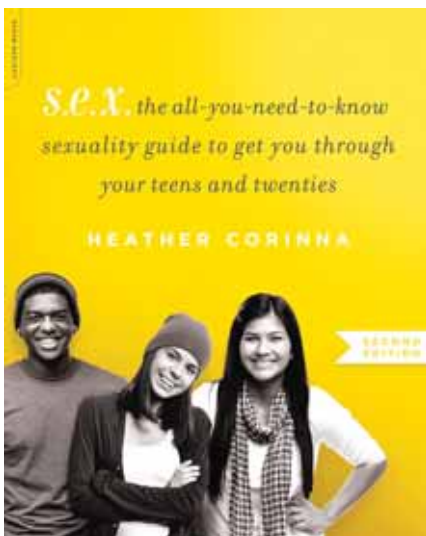
Kerri, mijn bazin, had de hele aanklacht doorgenomen en ook aan ons gemaild wat haar antwoord was geweest. Ik vond het een erg goede respons. Ze had elke klacht serieus genomen en uitgelegd waarom ze het desbetreffende boek niet zou verwijderen uit onze bibliotheek. Een aantal keren was de reden: dit boek is niet aanwezig in onze collectie. Aangaande andere titels schreef ze een uitgebreid, goed beargumenteerd antwoord, hier een voorbeeld:

'House of Hades'. Ik moet zeggen dat ik dit Young Adult-boek van 600 pagina's over Griekse en Romeinse goden niet heb gelezen, maar wel een synopsis en verschillende recensies. Dit boek is verschillende keren verboden of ter discussie gesteld vanwege de opname van een homoseksueel iemand erin. Het argument van bezorgde ouders is dat homoseksualiteit een zonde is volgens de christelijke theologie en dat dit personage kinderen aanmoedigt homo te zijn. Ik heb geen bewijs gevonden om deze bewering te ondersteunen. En hoewel ik sympathiseer met en respect heb voor de religieuze overtuigingen van anderen, zou ik drie opmerkingen willen maken: veel christenen zijn het niet eens met de bewering dat homoseksualiteit een zonde is, niet iedereen in onze gemeenschap is een christen en degenen die dat wel zijn, hebben de vrijheid om geen boeken te lezen die heidense goden romantiseren. Dit boek is 31 keer in onze bibliotheek verspreid.'

Nog een voorbeeld:

'Mister Seahorse'. Dit is een kartonnen boek van Eric Carle over het biologische feit dat mannelijke zeepaardjes de eieren in hun buidels dragen en vervolgens hun nakomelingen in het water loslaten. Ik zou iedereen die het niet eens is met de geboorte van zeepaardjes met respect adviseren om de kwestie aan te kaarten bij de schepper van hun keuze. Het beoogde publiek voor dit boek bestaat uit voorlezers. Ouders hebben het recht om dit boek te selecteren om aan hun kind voor te lezen (of niet). Dit boek is 18 keer in onze bibliotheek verspreid.'

De laatste titel op de lijst, is het boek 'S.E.X.: the all-you-need-to-know sexuality guide to get you through your teens and twenties'. Dit boek staat niet op de jeugdafdeling, maar op de afdeling non-fictie. Ik moet bekennen dat Kerri's reactie een beetje provocerend is, maar aan de andere kant, zucht, ik ben het zo met haar eens. In Idaho doen sommige

Twee boeken die niet in onze bibliotheek zouden horen te staan ...

Ansichtkaart van de vrienden van de Secret Society of Library Friends.

ouders er panisch over als hun kinderen met vragen over seks komen, aan de andere kant, doordat tieners geen kennis hebben over dit onderwerp, komen tienerzwangerschappen hier meer dan gemiddeld voor. Dit was haar antwoord:

'Dit boek voor jongvolwassenen is fantastisch! Het staat vol met feiten en tekeningen over voortplanting, anticonceptie en anatomie, maar ook met informatie over het celibaat, misbruikrelaties, hoe pornografie schadelijk is voor iedereen, grenzen, soa's, de seksualisering van jongeren, het beschamen van slachtoffers, adoptie, abortus en middelenmisbruik. Echt, dit boek is geweldig. Het is drie keer in onze bibliotheek verspreid.'

Naschrift redactie

Deel VII van deze serie leest u in Bibliotheekblad 2-2024. Marjolein Lolkema schreef eerder de onderstaande delen in deze reeks:

Deel I: Bibliotheekblad 10-2020.

Deel II: Bibliotheekblad 6-2021.

Deel III: Bibliotheekblad 2-2022.

Deel IV: Bibliotheekblad 5-2022.

Deel V: Bibliotheekblad 2-2023 Deze artikelen kunt u downloaden van de website van Bibliotheekblad via de verkorte link: tinyurl.com/mry5k6hx

In Bibliotheekblad 4-2024 leest u deel VII.

Moms for Liberty

Moms for Liberty is een Amerikaanse conservatieve politieke organisatie die pleit tegen schoolcurricula waarin LGBTQIA+-rechten, ras en etniciteit, kritische rassentheorie en discriminatie worden vermeld. Moms for Liberty is opgericht door de voormalige schoolbestuurleden Tina Descovich, Tiffany Justice en Bridget Ziegler. Zij hebben de organisatie opgericht in 2021 om actie te voeren tegen scholen in Florida. Later zijn ook in andere staten afdelingen opgezet. Meerdere van deze afdelingen hebben ook campagne gevoerd om boeken over gender en seksualiteit te verbieden in schoolbibliotheken en openbare bibliotheken. Oorspronkelijk richtte de organisatie Moms for Liberty zich op het voeren van campagne tegen de Covid-19-bescherming op scholen, zoals het verplichtstellen van maskers en vaccins. De organisatie heeft veel invloed binnen de Republikeinse Partij. In 2023 noemde het Southern Poverty Law Center, een burgerrechtenorganisatie die extremisten opspoorde, Moms for Liberty een extreemrechtse extremistische organisatie. De groep is bekritiseerd vanwege intimidatie, omdat ze de verdeeldheid tussen ouders heeft vergroot, omdat ze het onderwijs aan leerlingen moeilijker heeft gemaakt en omdat ze nauwe banden heeft met de Republikeinse Partij in plaats van een volksbeweging te zijn.

Idaho Freedom Foundation

De Idaho Freedom Foundation (IFF) is – in tegenstelling tot wat de naam doet vermoeden – een conservatieve en libertaire denktank gevestigd in Boise, Idaho. De IFF is invloedrijk binnen de wetgevende macht van Idaho en de bredere politiek van de staat. Politico omschreef de IFF als 'een aartsconservatieve groep die zogenaamde RINO-politici in de staat voor uitdagingen heeft gezet. 'RINO' betekent 'Republican In Name Only'. De website van de IFF zegt dat zij eraan werkt om 'het socialistische publieke beleid van de staat' te verslaan. Opmerkelijk is dat de IFF zegt dat een van hun doelstellingen is het verminderen van de invloed van de staat en de federale overheid, en dat inwoners meer zelf moeten kunnen beslissen, dat lijkt tegenstrijdig te zijn met een andere doelstelling: geen publiek onderwijs meer – alleen onderwijs gefinancierd door christelijke organisaties en een overheid die beslist wat kinderen wel en niet mogen lezen.